

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

«Затверджую»
Декан факультету агротехнологій та
природокористування

(I.M. Коваленко)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)

Основи аранжування

Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»
Освітня програма: Садово-паркове господарство
Факультет: Агротехнологій та природокористування

Погоджено:
Гарант освітньої програми

(Т.І. Мельник)

2020-2021 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0.	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство – для 4, 2 с.т. курсу	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: - 206 Садово-паркове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2020-2021-й	2020-2021-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Курс	
Загальна кількість годин – 90.		4-й, 2-й с.т.	5-й
		Семестр	
		8-й, 4-й с.т.	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 4		Лекції	
		12 год.	2 год.
	Практичні, семінарські		
	26 год.	0 год.	
	Лабораторні		
	0 год.	0 год.	
	Самостійна робота		
52 год.	0 год.		
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 38/52 (42,2/57,8).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у студентів теоретичних знань і відповідних практичних навичок з методики та техніки виконання найбільш популярних стилів квіткових композицій.

Завдання - набуття студентами необхідних для фахівця вмінь використовувати при роботі з квітковою продукцією отримані знання і навички в аранжуванні квітів, в створенні квіткових композицій та букетів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: історію розвитку мистецтва аранжування квітів; підготовку рослин до аранжування; закономірності сприйняття кольору в квітковій композиції; композиційні засоби виразу квіткової композиції; японські школи аранжування; європейський стиль аранжування; основи створення букета;

вміти: зробити правильно зріз квітів та провести догляд за ними; підготувати рослини до аранжування; добирати посуд та аксесуари для виготовлення композицій, складати букет з живих квітів; складати композиції з живих квітів в низьких та високих вазах; оформляти корзини.

За результатами вивчення дисципліни студент має досягти наступних програмних компетентностей та результатів навчання:

Загальні компетентності

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН13. Результативно працювати у колективі.

ПРН17. Співпрацювати з фахівцями інших галузей знань, робити фаховий внесок у колективну роботу в рамках комплексних проєктів формування об'єктів садово-паркового господарства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти роботи з квітковою продукцією

Тема 1. Вступ. Історія розвитку мистецтва аранжування квітів.

Аранжування квітів як вид флористики. Місце аранжування у підготовці фахівців садово-паркового господарства. Роль аранжування у формуванні естетичного смаку та творчих здібностей.

Витоки аранжування. Релігійні ритуали та використання квітів. Квіти в стародавньому світі. Квіти в середні віки та епоху Відродження. Квіти в Європі в XVII-XX ст. Європейські традиції аранжування квітів. Квіти в Україні.

Східні традиції в аранжуванні квітів. Квіти в Японії. Історія розвитку ікебани. Ікебана як філософія та світогляд. Вплив ікебани на розвиток європейського аранжування квітів.

Тема 2. Зріз квітів та догляд за ними.

Теоретичні аспекти зрізу та зберігання квітів.

Зріз та техніка зрізу. Терміни зрізу. Особливості зрізу та догляду за квітковими рослинами.

Правила зберігання декоративності. Обробка стебла. Вимоги до води. Вимоги до повітря та світла.

Сумісність квітів.

Тема 3. Матеріали для аранжування. Підготовка рослин до аранжування.

Класифікація рослинного матеріалу за походженням (природні (живі й консервовані) та штучні, вироблені з найрізноманітніших матеріалів) та функціональним призначенням, тобто з погляду використання у композиціях (лінійний (формувальний) матеріал; основний (фокусний, домінуючий) матеріал; матеріал-наповнювач (додатковий, другорядний матеріал)). Рослинний матеріал: квіти, листки, гілки, плоди.

Класифікація нерослинного матеріалу: аксесуари (фігурки тварин та птахів, їх символіка; використання свічок для аранжування; стрічки), посуд (різновиди посуду для аранжування), обладнання та інструменти, кріплення рослин в композиціях).

Підготовка рослин до аранжування: способи обробки рослинного матеріалу (гілок, стебла, листків, квіток, плодів та коряг) перед використанням у композиціях. Фарбування свіжих рослин.

Консервація рослин у домашніх умовах, методи сушіння та фарбування рослин: методи об'ємної консервації рослин (сушіння на повітрі, сушіння за допомогою речовин, що поглинають вологу, консервація за допомогою гліцерину, сушіння у мікрохвильовій печі); методи плоского засушування рослин (сушіння під пресом, сушіння гарячою праскою, скелетизація, покривання воском); відбілювання та фарбування сухих рослин.

Тема 4. Сприйняття квіткової композиції.

Відчуття. Увага. Сприйняття.

Принципи композиційного рішення в квітковій композиції (Рівновага. Обриси. Простота. Правило групування. Структурна основа. Форма. Життєподібність. Час. Освітленість.).

Композиційні засоби виразу квіткової композиції (Компонування. Лінії. Ритм. Симетрія. Асиметрія. Контраст. Нюанс.).

Закономірності сприйняття кольору в квітковій композиції (Роль кольору у флористичних композиціях. Монохроматичні, контрастні, поліхроматичні, аналогічні за кольором композиції. Гармонія кольору у флористичних композиціях).

Дія кольору на людину. Символіка кольору. Узгодження композиції і фону експонування.).

Змістовий модуль 2. Аранжування квітів

Тема 5. Основи композиції.

Ікебана (Сучасні школи ікебани. Школа Согецу. Морібана. Правила складання композицій в низьких вазах. Нагеіре. Правила складання композицій в високих вазах. Композиції в двох вазах. Основні заповіді Софу Тесігахара. Символіка ікебани. Уроки ікебани.)

Бонсай як різновид флористичної композиції. Бонсай в інтер'єрі. Стилі бонсаю.

Європейський стиль аранжування (Трикутник рівносторонній, симетричний. Композиція горизонтально-втягнутої форми. Асиметричні, пірамідальні форми. Півсфера, кулеподібні композиції. Природно-ландшафтний стиль. Сюжетні (тематичні) композиції.).

Складання новорічних композицій.

Тема 6. Букет.

Історія створення букета. Букети різних країн. Основні елементи композиції букета.

Правила складання букетів. Весільний букет. Подарунковий букет з квітів. Бутоньєрка.

Правила складання композицій з сухоцвітів. Композиції з сухих рослин.

Квіткові корзини. Правила складання композицій в корзині. Подарункова корзина.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти роботи з квітковою продукцією												
Тема 1. Вступ. Історія розвитку мистецтва аранжування квітів.	10	2				8						
Тема 2. Зріз	12	2	2			8	2	2				

квітів та догляд за ними.												
Тема 3. Матеріали для аранжування. Підготовка рослин до аранжування.	15	2	4			9						
Тема 4. Сприйняття квіткової композиції.	11	2				9						
Разом за змістовим модулем 1	48	8	6			34	2	2				
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Аранжування квітів												
Тема 5. Основи композиції.	21	2	10			9						
Тема 6. Букет.	21	2	10			9						
Разом за змістовим модулем 2	42	4	20			18						
Усього годин	90	12	26			52	2	2				

**5. Теми та план лекційних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Історія розвитку мистецтва аранжування квітів. План. <i>1. Аранжування квітів як вид флористики. Місце аранжування у підготовці фахівців садово-паркового господарства. Роль аранжування у формуванні естетичного смаку та творчих здібностей.</i>	2

	<p>2. <i>Квіти в стародавньому світі.</i></p> <p>3. <i>Європейські традиції аранжування квітів.</i></p> <p>4. <i>Квіти в Україні.</i></p> <p>5. <i>Квіти в Японії.</i></p>	
2	<p>Тема 2. Зріз квітів та догляд за ними.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Терміни зрізу.</i></p> <p>2. <i>Техніка зрізу.</i></p> <p>3. <i>Обробка стебла.</i></p> <p>4. <i>Вимоги до води.</i></p>	2
3	<p>Тема 3. Матеріали для аранжування.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Класифікація рослинного матеріалу за походженням та функціональним призначенням.</i></p> <p>2. <i>Рослинний матеріал: квіти, листки.</i></p> <p>3. <i>Нерослинний матеріал: посуд, інструменти.</i></p> <p>4. <i>Способи обробки рослинного матеріалу (гілок, стебла, листків, квіток, плодів та коряг) перед використанням у композиціях.</i></p> <p>5. <i>Фарбування свіжих рослин.</i></p>	2
4	<p>Тема 4. Принципи композиційного рішення та композиційні засоби виразу в квітковій композиції.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Принципи: рівновага, обриси, простота, правило групування, структурна основа, форма, життєподібність, час. освітленість.</i></p> <p>2. <i>Композиційні засоби виразу квіткової композиції: компоновання, лінії, ритм, симетрія, асиметрія, контраст, нюанс.</i></p> <p>3. <i>Роль кольору у флористичних композиціях.</i></p> <p>4. <i>Монохроматичні, контрастні, поліхроматичні, аналогічні за кольором композиції.</i></p> <p>5. <i>Гармонія кольору у флористичних композиціях.</i></p>	2
5	<p>Тема 5. Ікебана. Європейський стиль аранжування.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Школа Согецу.</i></p> <p>2. <i>Композиції в низьких та високих вазах.</i></p> <p>3. <i>Бонсай як різновид флористичної композиції.</i></p> <p>4. <i>Трикутник рівносторонній, симетричний.</i></p> <p>5. <i>Композиція горизонтально-втягнутої форми.</i></p> <p><i>Асиметричні, пірамідальні форми.</i></p>	2

	6. Півсфера, кулеподібні композиції. 7. Природно-ландшафтний стиль.	
6	Тема 6. Букет. План. 1. Історія створення букета. 2. Букети різних країн. 3. Основні елементи композиції букета.	2
	Разом	12

**5. Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 2. Зріз квітів та догляд за ними. План. 1. Терміни зрізу. 2. Техніка зрізу. 3. Обробка стебла. 4. Вимоги до води.	2
	Разом	2

**6. Теми практичних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Зріз квітів та догляд за ними. 1. Ознайомитися з теоретичними аспектами зрізу та зберігання квітів. 2. Особливості зрізу та догляду за квітковими рослинами відкритого ґрунту. 3. Зріз квітів, обробка стебла та встановлення в воду.	2
2	Тема 3. Матеріали для аранжування. 1. Ознайомитися з матеріалами для аранжування: посудом, пристроєм для встановлення квітів.	2
3	Тема 3. Підготовка рослин до аранжування. 1. Розглянути підготовку рослин до аранжування.	2
4	Тема 5. Складання новорічних композицій. 1. Ознайомитися з правилами складання новорічних композицій. 2. Скласти новорічну композицію.	2
5	Тема 5. Виготовлення плакетки. 1. Ознайомитися з правилами виготовлення плакетки.	2

	<i>2. Виготовити плакетку.</i>	
6	Тема 5. Складання композицій в корзині з горщиків рослин, зі зрізаних або штучних квітів. <i>1. Ознайомитися з правилами складання композицій в корзині.</i> <i>2. Оформити корзину з горщиків рослин.</i>	2
7	Тема 5. Складання букетів з сухоцвітів. <i>1. Ознайомитися з правилами складання композицій з сухоцвітів.</i> <i>2. Скласти композицію з сухоцвітів у формі віяла.</i>	2
8	Тема 5. Композиція в лінійно-масивному стилі. <i>1. Ознайомитися з правилами складання композицій в лінійно-масивному стилі.</i> <i>2. Скласти композицію у формі прямокутного трикутника.</i>	2
9	Тема 5. Бонсай як різновид флористичної композиції. <i>1. Ознайомитися зі стилями бонсаю.</i>	2
10	Тема 6. Композиція у народному стилі. <i>1. Ознайомитися з правилами складання натюрморту.</i> <i>2. Скласти натюрморт.</i>	2
11	Тема 6. Складання композицій в паралельному стилі. <i>1. Скласти композицію кругового огляду без підставки – букет.</i>	2
12	Тема 6. Складання композицій в низьких та високих вазах. <i>1. Ознайомитися з правилами складання композицій в низьких та високих вазах.</i> <i>2. Скласти композицію з живих квітів в низькій або у високій вазі.</i>	2
13	Тема 6. Складання букетів з живих квітів. <i>1. Ознайомитися з правилами складання букетів (для нареченої, подарунковий, бутоньєрка).</i> <i>2. Скласти букет з квітів на вибір.</i>	2
	Разом	26

**7. Самостійна робота
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Історія розвитку мистецтва аранжування квітів. План.	8

	<p>1. <i>Витоки аранжування. Релігійні ритуали та використання квітів.</i></p> <p>2. <i>Квіти в середні віки та епоху Відродження.</i></p> <p>3. <i>Квіти в Європі в XVII-XX ст.</i></p> <p>4. <i>Історія розвитку ікебани. Ікебана як філософія та світогляд. Вплив ікебани на розвиток європейського аранжування квітів.</i></p>	
2	<p>Тема 2. Зріз квітів та догляд за ними.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Особливості зрізу та догляду за квітковими рослинами.</i></p> <p>2. <i>Правила зберігання декоративності.</i></p> <p>4. <i>Вимоги до повітря та світла.</i></p> <p>5. <i>Сумісність квітів.</i></p>	8
3	<p>Тема 3. Матеріали для аранжування. Підготовка рослин до аранжування.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Рослинний матеріал: гілки, плоди.</i></p> <p>2. <i>Класифікація нерослинного матеріалу: аксесуари (фігурки тварин та птахів, їх символіка; використання свічок для аранжування; стрічки), обладнання та кріплення рослин в композиціях).</i></p> <p>3. <i>Консервація рослин у домашніх умовах, методи сушіння та фарбування рослин: методи об'ємної консервації рослин (сушіння на повітрі, сушіння за допомогою речовин, що поглинають вологу, консервація за допомогою гліцерину, сушіння у мікрохвильовій печі); методи плоского засушування рослин (сушіння під пресом, сушіння гарячою праскою, скелетизація, покривання воском); відбілювання та фарбування сухих рослин.</i></p>	9
4	<p>Тема 4. Сприйняття квіткової композиції.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Відчуття. Увага. Сприйняття.</i></p> <p>2. <i>Дія кольору на людину. Символіка кольору.</i></p> <p>3. <i>Узгодження композиції і фону експонування.</i></p>	9
5	<p>Тема 5. Основи композиції.</p> <p>План.</p> <p>1. <i>Сучасні школи ікебани.</i></p> <p>2. <i>Основні заповіді Софу Тесігахара.</i></p> <p>3. <i>Символіка ікебани.</i></p> <p>4. <i>Уроки ікебани.</i></p> <p>5. <i>Бонсай як різновид флористичної композиції. Бонсай в</i></p>	9

	<i>інтер'єрі. Стилі бонсаю.</i>	
6	Тема 6. Букет. План. 1. Види сучасних букетів. 2. Правила складання букетів. 3. Весільний букет. 4. Ювілейний букет.	9
	Разом	52

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** лекція, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, конспектування), пояснення, бесіда, розповідь.

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1 **Аналітичний** (розклад цілого на частини з метою вивчення їх сутєвих ознак);

2.2. **Метод синтезу** (знання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний);

3.2 **Частково-пошуковий** (евристичний);

3.3. **Поянювально-демонстративний.**

4. Активні методи навчання – використання технічних засобів навчання, екскурсії, самооцінка знань, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання – використання мультимедійних технологій.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100–бальною шкалою оцінювання ЄКТС;

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація);

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

– рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;

– активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Політика оцінювання

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора та декана факультету за наявності поважних причин.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час написання модуля та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (за наказом ректора).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	СРС*			
Т 1-6	Т 7-11	15	85 (70+15)	15	100
30 балів	40 балів				

*СРС (самостійна робота студента) оцінюється як сума балів за темами: 9 балів (Т2-Т6) + 6 балів (Т7-Т12) = 15 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Сурган О.В. Основи аранжування.: Конспект лекцій. - Суми: СНАУ, 2016. - 71 с.
2. Сурган О.В. Основи аранжування. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять для студентів 4 курсу напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство» денної форми навчання. – Суми: СНАУ, 2016. - 23 с.
3. Сурган О.В. Основи аранжування. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 4 курсу напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство» денної форми навчання. – Суми: СНАУ, 2017. - 29 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Пузиренко Я.В. Декоративна флористика: навчальний посібник. – К.: Кондор – Видавництво, 2013. – 2013. – 232 с.
2. Асманн Петер Современная флористика. / Пер. с нем. Е. Я. Юдаевой. – М.: Культура и традиции, 2003. – 224 с.
3. Искусство составления букетов: Великолепные букеты из цветов. Аранжировка, флористика, икебана. / Сост. Витвицкая М.Э., - М.: ЛАДА: РИПОЛ классик, 2004. – 400 с.
4. Хессайон Д.Г. Всё об аранжировке цветов. / Пер. с англ. Романовой О.И. – М.: «Кладезь - Букс», 2003.

Допоміжна

1. Табунщиков Н.П. Аранжировка цветов. – К.: Реклама, 1988. – 160 с.
2. Корниенко Г.С., Добруцкий И.И. Искусство цветов. – К.: МСВП «Компьютерные Системы», 1992. – 175 с.

3. Бунин В.А. Цветоводство. – Львов.: Вища шк., Изд-во при Львов. ун-те, 1986. – 144 с.
4. Цветоводство. Практикум. Бунин В.А. – Львов.: Вища шк., Изд-во при Львов. ун-те, 1987. – 96 с.
5. Практикум по цветоводству. / А.А. Чувикова, С.П. Потапов и др. Под ред. С.П. Потапова. – М.: Колос, 1984. – 239 с.
6. Бегония Р. Школа флористики. / Руби Бегония: [Пер. с англ. М. Авдониной]. – М.: Эксмо, 2007. – 112 с.
7. Локрина Т. Композиции на оазисе. – М.: Издательский дом «Ниола 21 век», 2004. – 96 с.
8. Энциклопедия комнатных растений. / сост. Н.И. Логачева, Н.Б. Шешко. – Минск: Современ. шк., 2006. – 271 с.
9. Хессайон Д.Г. Всё о комнатных растениях / Пер. с англ. Романовой О.И. – М.: «Кладезь - Букс», 2004.
10. The European garden flora flowering plants: a manual for the identification of plants cultivated in Europe, both out-of-doors and under glass. J Cullen, SG Knees, HS Cubey, JMH Shaw – 2011. - books.google.com
11. Stack, L. Editor. 2009-2010 New England Greenhouse Floriculture Guide; A Management Guide for Insects, Diseases, Weeds and Growth Regulators. Northeast Greenhouse Conference: <http://www.nogreenhouse.org/index.html>

13. Інформаційні ресурси

1. dekorworld.com/statti/na-movi-kvitiv
2. utasw.com/.../osnovni-principi-aranzhuvannja-a...
3. uk.wikipedia.org/wiki/Ікебана
4. pruburannya.net/kviti939.php
5. my-flower.com.ua/taxonomy/term/13
6. Бібліотечно-інформаційний ресурс СНАУ (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях, тощо) – <https://library.snau.edu.ua/>.
7. Інституційний репозиторій СНАУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, навчальні об'єкти, наукові звіти, тощо). – <http://repo.snau.edu.ua/>.
8. <https://ag.umass.edu/sites/ag.umass.edu/files/book/pdf/greenhousebmpfb.pdf>
9. <http://edepot.wur.nl/408821>